

Jeremia 51

1 Zo zegt de HEERE: Zie, Ik ga een stormwind opwekken die te gronde richt, tegen Babel en tegen de inwoners van Leb-Kamai.

2 Ik zal op Babel wanners afsturen, zodat zij het zullen wannen en zijn land leeghalen, want zij zullen er van alle kanten vijandig tegenover staan op de dag van het onheil.

3 Laat de boogschutter zijn boog spannen tegen wie de boog spant, en tegen wie zich in zijn pantser verheft. Spaar zijn jongemannen niet, sla heel zijn leger met de ban.

4 De gesneuvelden liggen in het land van de Chaldeeën, wie doorstoken zijn in zijn straten.

5 Want Israël noch Juda wordt als weduwe achtergelaten door zijn God, door de HEERE van de legermachten, al is hun land vol van schuld tegenover de Heilige van Israël.

6 Vlucht weg uit het midden van Babel, laat ieder zijn leven redden, word in zijn ongerechtigheid niet verdelgd. Want dit is de tijd van de wraak van de HEERE, Hij vergeldt het wat het verdient.

7 Babel was in de hand van de HEERE een gouden beker, die heel de aarde dronken maakte. Van zijn wijn hebben de volken gedronken, daarom gedragen de volken zich als een waanzinnige.

8 Plotseling is Babel gevallen en stukgebroken. Weeklaag erover. Haal balsem tegen zijn pijn, misschien zal het genezen.

9 Wij hebben getracht Babel te genezen, maar het is niet genezen. Verlaat het, en laten wij gaan, ieder naar zijn land, want het oordeel erover reikt tot aan de hemel, het is verheven tot aan de wolken.

10 De HEERE heeft onze rechtvaardige daden naar voren gebracht. Kom, laten wij in Sion vertellen de daden van de HEERE, onze God.

11 Slijp de pijlen scherp, vul de kokers! De HEERE heeft de geest van de koningen van Medië opgewekt, want Zijn plan met Babel is om het te gronde te richten, want dit is de wraak van de HEERE, de wraak voor Zijn tempel.

12 Hef een banier omhoog tegen de muren van Babel, versterk de bewaking, stel wachters op, leg hinderlagen! Wat de HEERE Zich immers voorgenomen heeft, zal Hij ook doen: wat Hij gesproken heeft over de inwoners van Babel.

13 U die woont aan grote wateren, die rijk bent aan schatten, uw einde is gekomen, de maat van uw winstbejag.

14 De HEERE van de legermachten heeft gezworen bij Zichzelf: Al heb Ik u met mensen gevuld als met treksprinkhanen, toch zal men over u de vreugderoep aanheffen.

15 Hij maakte de aarde door Zijn kracht, grondvestte de wereld door Zijn wijsheid en spande de hemel uit door Zijn inzicht.

16 Als Hij Zijn stem laat klinken, is er gedruis van wateren aan de hemel. Hij doet dampen opstijgen van het einde van de aarde. Hij heeft bliksemflitsen bij de regen gemaakt. De wind brengt Hij uit Zijn schatkamers tevoorschijn.

17 Ieder mens is dom geworden, zonder kennis, elke edelsmid is beschaamd over zijn beeld. Zijn gegoten beeld is immers bedrog: er zit in hen geen adem.

18 Nietig zijn zij, bespottelijk werk, ten tijde van hun vergelding zullen zij vergaan.

19 Maar het Deel van Jakob is niet als zij, want Hij is de Formeerder van alles, en Israël is de stam die Zijn eigendom is, HEERE van de legermachten is Zijn Naam.

20 U bent voor Mij een strijdhamer, wapenrusting. Met u zal Ik volken stukslaan, met u zal Ik koninkrijken te gronde richten.

21 Met u zal Ik het paard en zijn ruiters stukslaan, met u zal Ik de strijdswagen en zijn ruiters stukslaan.

22 Met u zal Ik man en vrouw stukslaan, met u zal Ik oud en jong stukslaan, met u zal Ik jongen en meisjes

stukslaan.

23 Met u zal Ik de herder en zijn kudde stukslaan, met u zal Ik de akkerbouwer en zijn juk ossen stukslaan, met u zal Ik landvoogden en machthebbers stukslaan.

24 Maar Ik zal aan Babel vergelden en aan al de inwoners van Chaldea al hun kwaad dat zij Sion aangedaan hebben – voor uw ogen – spreekt de HEERE.

25 Zie, Ik zál u, berg die te gronde richt, spreekt de HEERE, u, die heel de aarde te gronde richt! Ik zal Mijn hand tegen u uitstrekken, Ik zal u van de rotsen afrollen en Ik zal u maken tot een berg die in brand staat.

26 Zij zullen uit u geen steen halen voor een hoek of een steen voor fundamenten, want u zult eeuwige woestenijen worden, spreekt de HEERE.

27 Hef een banier omhoog in het land, blaas de bazuin onder de heidenvolken, zet de heidenvolken in tegen de stad, roep tegen haar op de koninkrijken van Ararat, Minni en Askenaz. Stel tegen haar een legeroverste aan, laat paarden oprukken als ruige treksprinkhanen.

28 Zet de heidenvolken tegen haar in, de koningen van Medië, zijn landvoogden en al zijn machthebbers, ja, heel het land van zijn heerschappij.

29 Dan zal het land beven en pijn lijden, want de gedachten van de HEERE tegen Babel staan vast, om van het land van Babel een woestij te maken, zodat er geen inwoner meer is.

30 De helden van Babel houden op met strijden, zij blijven in de bergvestingen zitten. Hun macht is opgedroogd, zij zijn als vrouwen geworden. Men heeft zijn woningen in brand gestoken, zijn grendels zijn stukgebroken.

31 De ene ijlbode rent de andere ijlbode tegemoet, de ene boodschapper rent de andere boodschapper tegemoet, om de koning van Babel bekend te maken dat zijn stad van alle kanten wordt ingenomen,

32 dat de doorwaadbare plaatsen zijn bezet, dat ze de rietvelden met vuur hebben verbrand en dat de strijdbare mannen door schrik overmand zijn.

33 Want zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: De dochter van Babel is als een dorsvloer, het is tijd dat men die aanstampt. Nog even, en dan komt voor haar de oogsttijd.

34 Nebukadrezar, de koning van Babel, heeft mij verslonden, heeft mij verpletterd, hij heeft mij neergezet als een leeg vat. Hij heeft mij verzwolgen als een zeemonster, hij heeft zijn buik gevuld met mijn lekkernijen, hij heeft mij weggespoeld.

35 Laat het geweld mij en mijn familie aangedaan, komen op Babel, moet de inwoonster van Sion zeggen. Laat mijn bloed komen op de inwoners van Chaldea, moet Jeruzalem zeggen.

36 Daarom, zo zegt de HEERE: Zie, Ik ga uw rechtszaak voeren en Ik zal zeker wraak voor u nemen. Ik zal zijn zee droogleggen en zijn bron doen opdrogen.

37 Babel zal worden tot steenhopen, een verblijfplaats van jakhalzen, een verschrikking en aanfluiting, zodat er geen inwoner meer is.

38 Tezamen zullen zij brullen als jonge leeuwen en grommen als leeuwenwelpen.

39 Als zij verhit zijn, zal Ik hun drank voorzetten; Ik zal hen dronken maken, zodat zij opspringen van schrik. Maar zij zullen een eeuwige slaap slapen, zij zullen niet ontwaken, spreekt de HEERE.

40 Ik zal hen afvoeren als lammeren ter slachting, als rammen met bokken.

41 Hoe is Sesach veroverd, de roem van heel de aarde ingenomen! Hoe is Babel tot een verschrikking geworden onder de volken!

42 De zee is tegen Babel opgerezen, met een menigte van zijn golven is het bedekt.

43 Zijn steden zijn tot een woestij geworden, een dor land, een wildernis, een land waarin niemand woont en waar geen mensenkind doorheen trekt.

44 Ik zal Bel in Babel straffen, Ik zal wat hij verzwolgen heeft, uit zijn muil halen. De heidenvolken zullen niet meer naar hem toestromen. Zelfs de muur van Babel is gevallen!

45 Ga weg uit zijn midden, Mijn volk, laat ieder zijn leven redden vanwege de brandende toorn van de HEERE.

46 Anders zal uw hart week worden en zult u bevreesd worden door het bericht dat in het land gehoord zal worden. Want er zal een bericht komen in het ene jaar en daarna een bericht in een ander jaar, en geweld in het land, heerser tegen heerser.

47 Daarom zie, er komen dagen dat Ik de beelden van Babel zal straffen. Heel zijn land zal beschaamd worden, en in zijn midden zullen al zijn gesneuvelden liggen.

48 Hemel en aarde en al wat daarin is, zullen juichen over Babel, want vanuit het noorden zullen de verwoesters eropaf komen, spreekt de HEERE.

49 Zoals Babel geweest is tot een val voor de dodelijk gewonden van Israël, zo zullen in Babel de dodelijk gewonden van heel de aarde vallen.

50 U die ontkomen bent aan het zwaard, ga op weg, blijf niet staan. Denk vanuit verre landen aan de HEERE, laat de gedachte aan Jeruzalem opkomen in uw hart.

51 Zeg dan maar: Wij zijn beschaamd geworden, want wij hebben smaad gehoord, het schaamrood heeft ons gezicht bedekt, want vreemden zijn gekomen op de heilige plaatsen van het huis van de HEERE.

52 Daarom zie, er komen dagen, spreekt de HEERE, dat Ik zijn beelden zal straffen, en de dodelijk gewonden zullen kermen in heel zijn land.

53 Al klom Babel op naar de hemel, en al versterkte het de hoogte van zijn vesting, toch zullen van Mij uit verwoesters erover komen, spreekt de HEERE.

54 Hoor, geschreeuw vanuit Babel, een grote ramp vanuit het land van de Chaldeeën.

55 Want de HEERE is Babel aan het verwoesten en Hij zal het grote geluid eruit doen vergaan; want hun golven zullen bruisen als machtige wateren, hun gebruis zal klinken.

56 Want de verwoester zal erover komen, over Babel, en zijn helden zullen gevangen worden genomen, hun bogen zijn verbroken, want de HEERE is een God van vergeldingen, Hij zal het hem zeker vergelden.

57 Ik zal zijn vorsten, zijn wijzen, zijn landvoogden, zijn machthebbers en zijn helden dronken maken, en zij zullen een eeuwige slaap slapen en niet ontwaken, spreekt de Koning, van Wie de Naam HEERE van de legermachten is.

58 Zo zegt de HEERE van de legermachten: De brede muur van Babel zal zeker geslecht worden, en zijn hoge poorten zullen met vuur aangestoken worden. Zo hebben de volken zich voor niets moe gemaakt, de natiën voor vuur – en zij zijn afgemat.

59 Het woord dat de profeet Jeremia als opdracht gaf aan Seraja, de zoon van Neria, de zoon van Machseja, toen deze vanwege Zedekia, de koning van Juda, naar Babel ging, in het vierde jaar van zijn regering. Seraja nu was kwartiermeester.

60 En Jeremia schreef al het onheil dat over Babel zou komen op een boekrol, al deze woorden die geschreven zijn tegen Babel.

61 En Jeremia zei tegen Seraja: Zodra u in Babel komt, zult u het bezien en al deze woorden voorlezen, 62 en zeggen: HEERE, U hebt Zelf over deze plaats gesproken dat U hem zult uitroeien, zodat er geen inwoner meer in is, van mens tot dier, maar dat hij zal worden tot eeuwige woestenijen.

63 Dan zal het gebeuren, zodra u het voorlezen van deze boekrol beëindigt, dat u daaraan een steen zult binden en hem midden in de Eufraat zult werpen.

64 Dan moet u zeggen: Zo zal Babel wegzinken en niet meer boven komen, vanwege het onheil dat Ik erover zal brengen. En zij zullen afgemat zijn. Tot zover de woorden van Jeremia.

Het oordeel over Babel

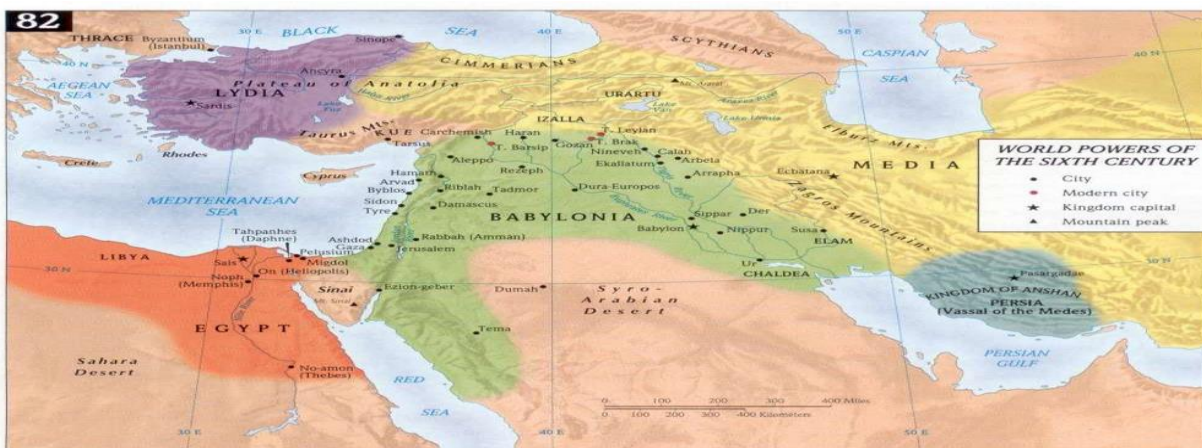
God kondigt het oordeel aan over Babel. Feitelijk spreekt de HEERE overigens niet tot Babel, maar tot de mensen uit Israël en Juda die in ballingschap gevoerd zijn en in Babel wonen. Jeremia 51:1 *Zo zegt de HEERE: Zie, Ik ga een stormwind opwekken die te gronde richt, tegen Babel en tegen de inwoners van Leb-Kamai. Leb-Kamai is letterlijk te vertalen en betekent dan zo iets als hart van mijn tegenstanders.* Volgens veel onderzoekers is *Leb-Kamai* echter een soort van geheimtaal voor *Babel*. Zo'n geheimtaalwoord maakt men – in dit geval – door de eerste en de laatste letter om te wisselen en vervolgens de tweede en de voorlaatste enz. Het zou ditmaal trouwens niet om een verbastering van het woord *Babel* gaan, maar van een belangrijke stam in het land Babel: Kamboeli. Hetzelfde zou het geval zijn met *Sesach*, dat soms ook als synoniem voor *Babel* wordt gebruikt. Jeremia 25:26/51:41. Je kunt je afvragen waarom de Joodse ballingen zo iets zouden doen? De Joden spreken Hebreeuws. In Babel kunnen de mensen hun taal niet verstaan. Wat ze wel verstaan – als ze Joden horen praten – is de naam Babel. Stel je zit bij de kapper of de dokter en je hoort mensen afkomstig uit Jeruzalem voortdurend praten over Babel, maar je weet niet wat ze zeggen. Dat wekt achterdocht. Een goede reden wellicht om een andere naam voor Babel te verzinnen. Volgens het oordeel van God wordt op één dag – die onheilsdag – de stad ingenomen. Jeremia 51:2 *Ik zal op Babel wanners afsturen, zodat zij het zullen wannen en zijn land leeghalen, want zij zullen er van alle kanten vijandig tegenover staan op de dag van het onheil.* Uit het boek Daniël weten we dat de overname van Babel inderdaad van de ene op de andere dag moet zijn gerealiseerd. Daniël 5:31 en 6:1 *In diezelfde nacht werd Belsazar, de koning van de Chaldeeën, gedood. Darius, de Meder, ontving het koningschap toen hij ongeveer tweeënzestig jaar oud was.* Het mag duidelijk zijn dat de uiteindelijke verwoesting van Babel later wel zijn beslag heeft gekregen, maar de machtsovername door de Meden en de Perzen ging – in eerste instantie – niet met veel bloedvergieten gepaard. Babel heeft later in een opstand geprobeerd de macht terug te veroveren, maar dat kwam hen duur te staan. Er vielen veel doden in de strijd en de tempel werd verbrand en ook de muren rondom de stad moesten er toen aan geloven. Genoemd wordt het jaar 518 v Chr. en de naam van koning Darius Hystaspes die na een opstand de muren van Babel liet neerhalen. Jeremia 51:3,4 *Laat de boogschutter zijn boog spannen tegen wie de boog spant, en tegen wie zich in zijn pantser verheft. Spaar zijn jongemannen niet, sla heel zijn leger met de ban. De gesneuvelden liggen in het land van de Chaldeeën, wie doorstoken zijn in zijn straten.*

Zie, Ik ga een stormwind opwekken die te gronde richt, tegen Babel'.

Gaandeweg zullen we beter geïnformeerd worden over de motieven voor de wraak van de HEERE op Babel, maar nu al wordt de link gelegd met de schuld van Babel tegenover de God van Israël. Jeremia 51:6 *Vlucht weg uit het midden van Babel, laat ieder zijn leven redden, word in zijn ongerechtigheid niet verdelgd. Want dit is de tijd van de wraak van de HEERE, Hij vergeldt het wat het verdient.* Hoezo zult u wellicht vragen, hadden Israël en Juda dan geen schuld tegenover de HEERE? U heeft een punt. Het is voor het Joodse volk ook wel goed om zich dit te realiseren. Babel was aanvankelijk de dienaar die Gods oordeel over Zijn eigen volk moest uitvoeren. Dat oordeel was een straf van de HEERE over Zijn volk dat alle geboden van God en daarmee het verbond met voeten had getreden. Het is goed om dit ook te memoreren. Babel heeft het oordeel van God op de slechtst mogelijke wijze uitgevoerd, maar het oordeel over Juda en Jeruzalem was op zich terecht. Jeremia 51:5 *Want Israël noch Juda wordt als weduwe achtergelaten door zijn God, door de HEERE van de legermachten, al is hun land vol van schuld tegenover de Heilige van Israël.* Het verbond van de HEERE met Zijn volk wordt vaak vergeleken met een huwelijk. In dat opzicht leek Israël en Juda in de tijd van de ballingschap wel op een weduwe. Het was net alsof haar partner – de HEERE – dood was. 70 jaar heeft de HEERE Zijn volk aan de ballingschap overgelaten, voordat Hij zich haar lot aantrok. Met de overname van de macht van Babel door de Meden en de Perzen gaat dit gebeuren. Het einde van Babel is ook het begin van de terugkeer van de Joden naar Jeruzalem. God stelt Zich opnieuw op als de trouwe en liefdevolle echtgenoot die Zich het lot van Zijn volk aantrekt. Hij laat Israël en Juda niet als weduwe achter. Het zal de oplettende lezer opvallen dat er opeens sprake is van Juda én Israël. Dat klopt. God trekt zich het lot aan van het Noorden – Israël – dat in 722 v Chr. in ballingschap ging onder Assur, maar ook het lot van Juda en Jeruzalem dat in 586 v Chr. hetzelfde lot onderging, maar dan bij Babel. Het feit dat die twee delen van het volk samen genoemd worden tekent de perspectieven van *het Nieuwe Verbond* dat zich op dat moment bezig is te vervullen.

Vlucht weg uit het midden van Babel, laat ieder zijn leven redden.

Het einde van Babel is het begin van de terugkeer van de Joden.

De verwoesting van Babel is voor de ballingen het sein om te vertrekken. Anders lopen ze gereede kans zelf slachtoffer te worden van de oorlogshandelingen of dit nu een verdwaalde pijl is of honger of ziekte. Ieder mens heeft de neiging om een oorlog te ontvluchten, zeker wanneer men allochtoon is en toch al van plan was om terug te keren naar het land van herkomst, zoals de Joodse gemeenschap. Die oproep komt dan ook luid en duidelijk over. Jeremia 51:6 *Vlucht weg uit het midden van Babel, laat ieder zijn leven redden, word in zijn ongerechtigheid niet verdelgd. Want dit is de tijd van de wraak van de HEERE, Hij vergeldt het wat het verdient.* De beker met wijn staat voor de toorn van God. Het leegdrinken van de

beker – een opdracht die Jeremia indertijd mee moest geven aan allerlei staatshoofden – betekent dat zo'n land en volk de volle laag van het oordeel te wachten staat. Jeremia 25:15 *Want zo heeft de HEERE, de God van Israël, tegen mij gezegd: Neem deze beker van de wijn van de grimmigheid uit Mijn hand, en geef die te drinken aan al de volken tot wie Ik u zend.* Toch heeft de beker met wijn hier vermoedelijk nog een andere betekenis. Het wordt niet voor niets *een gouden beker* genoemd. Jeremia 51:7 *Babel was in de hand van de HEERE een gouden beker, die heel de aarde dronken maakte. Van zijn wijn hebben de volken gedronken, daarom gedragen de volken zich als een waanzinnige.* Babel was – zoals u weet – van het immense beeld uit de droom van Nebukadrezar het gouden hoofd van dat beeld. Daniël 2:38 Goud staat voor kostbaar. Wat gebeurt er als mensen alcohol gaan drinken en daar soms wat te veel van krijgen? Ze worden overmoedig. Ze hebben het gevoel de hele wereld aan te kunnen. Sterker, vermoedelijk lijkt het daar niet alleen op maar is het ook zo – althans voor den korte tijd. Men gaat over zijn grenzen. Men presteert meer dan men voor mogelijk hield. Toch wordt men ook – zonder het te weten – over de grenzen getild, waardoor een plotseling ineenzinken het gevolg kan zijn. De alcoholist kent vermoedelijk ook die sensatie van de hele wereld aan kunnen en plotseling totaal hopeloos te zijn. Deze sensatie laat de HEERE Babel ervaren. Ze worden overmoedig vanwege de HEERE, de God van Israël, maar gaan dan zover hun grenzen over dat ze vervolgens in elkaar zakken als iemand die veel te diep in het glaasje heeft gekeken. Het is trouwens typisch voor de HEERE, de God van Israël om mensen die Hem niet erkennen – maar andere wegen gaan - een zetje in de rug te geven zodat ze nog eerder de consequentie van hun handelen tegenkomen. Je ziet het in Romeinen 1 als de HEERE de mensen die hun knieën niet voor Hem buigen, straft door elke hiërarchie weg te nemen; ook die tussen man en vrouw.

Babel was in de hand van de HEERE een gouden beker, die heel de aarde dronken maakte.

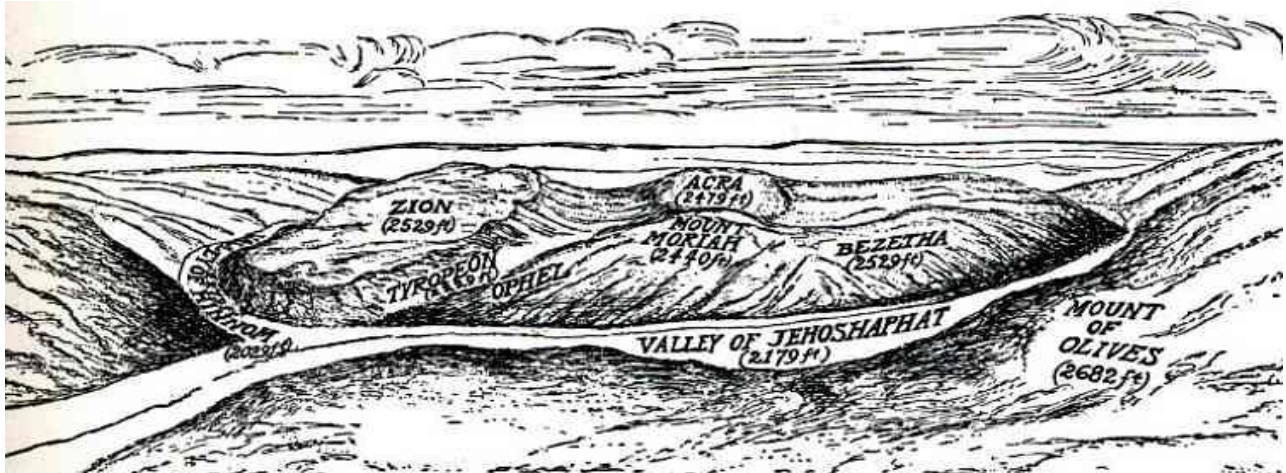
De nacht van Belsazar, de laatste koning van Babel.

Wanneer we letten op de feitelijk nacht van de val van Babel, dan zien we koning Belsazar die de feestgangers wijn laat drinken uit de bekertjes, die ze als buit hebben meegenomen uit de tempel van de God van Israël. Daarmee overspeelt hij zijn hand en is zijn einde daar. Daniël 5:2 *Onder invloed van de wijn beval Belsazar dat men de gouden en zilveren voorwerpen moest halen die zijn vader Nebukadnezar had weggehaald uit de tempel in Jeruzalem, opdat de koning, zijn machthebbers, zijn vrouwen en bijvrouwen eruit zouden drinken. Toen haalde men de gouden voorwerpen die men uit de tempel, het huis van God, in Jeruzalem had weggehaald, en de koning, zijn machthebbers, zijn vrouwen en bijvrouwen dronken eruit.* Het vervelende van alcohol is dat hij werkt als een sluipmoordenaar. Voor je het als mens goed en wel in de gaten hebt ben je te ver heen en is er geen redding meer aan. Er wordt nog een dokter geraadpleegd, maar men is te laat. Jeremia 51:8-10 *Plotseling is Babel gevallen en stukgebroken. Weeklaag erover. Haal balsem tegen zijn pijn, misschien zal het genezen. Wij hebben getracht Babel te genezen, maar het is niet genezen. Verlaat het, en laten wij gaan, ieder naar zijn land,*

want het oordeel erover reikt tot aan de hemel, het is verheven tot aan de wolken. De straf is heftig, maar het vervelende is dat deze Belsazar zich niet per ongeluk schuldig maakte aan een dom vergrijp. Hij probeerde de Allerhoogste God belachelijk te maken. Dat is een nare eigenschap van staatshoofden en koningen en presidenten, die enige macht ontvangen en die het gevoel hebben nog meer potentie in huis te hebben. Ze gaan zich verbeelden dat ze god zijn. Deze Belsazar zal ook niet toevallig de naam van de god Bel in zijn naam hebben opgenomen, zoals ook verschillende koningen van Babel de naam Marduk, de god van Babel, in hun naam hadden. Eigenlijk gaat Belsazar niet alleen aardse grenzen over, maar ook de grens van de hemel. Mensen mogen zich dan vergelijken met andere mensen en denken dat ze iets voorstellen omdat ze voor hun gevoel anders zijn of groter zijn dan die en die.

Regeringsleiders willen zich op een bepaald moment soms de status van god aanmeten. Daarmee begeven ze zich in de grootste problemen. In Psalm 2 roept de HEERE de regeringsleiders op te buigen van Hem en Zijn Zoon. Psalm 2:10-12 *Nu dan, koningen, handel verstandig. Laat u onderwijzen, rechters van de aarde. Dien de HEERE met vreze, verheug u met huiver. Kus de Zoon, opdat Hij niet toornig wordt en u onderweg omkomt, wanneer Zijn toorn slechts even ontbrandt. Welzalig allen die tot Hem de toevlucht nemen!* God roept er toe op, maar of de regeringsleiders ook luisteren? Belsazar in ieder geval niet. Het betekent het abrupte einde van Zijn macht en niet alleen die van de koning, maar ook van Babel als geheel. Sterker, er zal niets meer dan een puinhevel van deze stad overblijven. Dat is een zware straf. Het is ook een zwaar vergrijp. Jeremia 51:9 *Het oordeel erover reikt tot aan de hemel, het is verheven tot aan de wolken.* De enige mensen die de uiterste consequentie hiervan kunnen overzien is het volk Israël. Ze gaan dit nieuws in Jeruzalem vertellen. Jeremia 51:10 *De HEERE heeft onze rechtvaardige daden naar voren gebracht. Kom, laten wij in Sion vertellen de daden van de HEERE, onze God.*

Kom, laten wij in Sion vertellen de daden van de HEERE, onze God.

De staat Medië lag ten noorden van Babel. Samen met de koning van Medië, Kyaxares had de koning van Babel, Nabopolassar indertijd Assur verslagen door Nineve in te nemen. Dat was in 612 v Chr. Beide landen verdeelden het grondgebied van Assur in die tijd onder elkaar. Medië kreeg het noordelijke en het oostelijke deel, Babel het zuiden en het westen van Assur. In 550 v Chr. moest Medië Cyrus de koning van de Perzen erkennen. Toch is het volgens Jeremia 51 Medië dat de macht van Babel breekt. Jeremia 51:11,12 *Slijp de pijlen scherp, vul de kokers! De HEERE heeft de geest van de koningen van Medië opgewekt, want Zijn plan met Babel is om het te gronde te richten, want dit is de wraak van de HEERE, de wraak voor Zijn tempel. Hef een banier omhoog tegen de muren van Babel, versterk de*

bewaking, stel wachters op, leg hinderlagen! Wat de HEERE Zich immers voorgenomen heeft, zal Hij ook doen: wat Hij gesproken heeft over de inwoners van Babel. Volgens de annalen voerde Cyrus/Kores de koning van de Perzen bij de verovering van Babel in 539 v Chr. de legers aan. Hij moet een ingenieus plan bedacht hebben om de waterlinie van Babel te passeren. Babel zou namelijk – zoals een kasteel met een slotgracht – de rivier de Eufraat niet alleen als levensader gebruiken, maar ook als bescherming tegen binnenvallende vijanden. Koning Cyrus zou echter een dam in de Eufraat geworpen hebben waardoor het water niet langer zijn weg vond door de stad. De drooggevallen bedding vormde op deze manier een mooie toegangsweg voor de legers van Medië en Perzië bij de overrompeling van de stad. Iets daarvan zou ook in onze tekst door kunnen klinken, telkens als er sprake is van de rivier de Eufraat. Jeremia 51:13,14 *U die woont aan grote wateren, die rijk bent aan schatten, uw einde is gekomen, de maat van uw winstbejag, De HEERE van de legermachten heeft gezworen bij Zichzelf: Al heb Ik u met mensen gevuld als met treksprinkhanen, toch zal men over u de vreugderoep aanheffen.* Hoewel de buiten-Bijbelse geschiedschrijving Cyrus/Kores de Pers aanwijst als veroveraar, houdt de Bijbel het op Medië. Volgens Daniël 5 werd Darius, de Mediër de eerste koning van het nieuwe Medisch/Perzische rijk. Daniël 6:1 Darius, de Meder, ontving het koningschap toen hij ongeveer tweeënzestig jaar oud was.

U die woont aan grote wateren, die rijk bent aan schatten, uw einde is gekomen.

Nebukadrezar was redelijk op de hoogte van de God van Israël.

Direct nadat de HEERE in Zijn eer een goede Naam is aangetast door koning Belsazar van Babel, roept Hij Medië op om Babel in te nemen. Wat Babel – maar ook wij als we niet oppassen – zich te weinig realiseert is dat de HEERE, de God van Israël is, de levende God Die leeft en regeert tot in eeuwigheid. Gods macht en heerlijkheid gaan elk voorstellingsvermogen te boven. Er is ook helemaal geen andere god. Wij zouden beter moeten weten, maar ook Babel in de persoon van koning Nebukadrezar heeft de macht en de heerlijkheid van de God van de Bijbel van dichtbij leren kennen. We kunnen dit opmaken uit het boek Daniël. De Judeeër Daniël – opgenomen in de groep van wijzen en visionairs die de koning van Babel adviseerden – stak niet onder stoelen en banken wie zijn bron was: De God van Israël. Tot driemaal toe heeft de HEERE, de God van hemel en aarde aan Nebukadrezar Zijn macht laten voelen. Dat was toen hij een droom kreeg, waarvan Daniël niet alleen de uitleg kon geven; sterker hij kon – en deze kennis had hij van Zijn God ontvangen – zelfs vertellen wat de koning had gedroomd. Nebukadrezar was erg onder de indruk. Daniël 2:47 *De koning antwoordde Daniël en zei: Waarlijk, uw God is de God der goden en de Heere der koningen. Hij openbaart verborgenheden, zodat u deze verborgenheid kon openbaren.* Maar hij kwam nog meer over de God van Daniël te weten. Dat was toen Nebukadrezar een gigantisch beeld van de god Bel had neergezet, waarvoor alle leidinggevendenden in Babel moesten knielen.

Toen de vrienden van Daniël – uit geloofsovertuiging – dit weigerden, kwam hen dat op de doodstraf te staan: de vurige oven. Ze stonden echt voor hun geloof. Ze zeiden: ‘Onze God kan ons redden, maar ook als Hij dat niet doet zullen we onze knieën niet buigen voor een andere god.’ Tot hun grote opluchting redde God hen van het vuur. Nebukadrezar stond perplex. Hij was zo onder de indruk dat hij het bevel uitvaardigde dat niemand zich negatief over de God van Sadrach, Mesach en Abednego mocht uitlaten. Daniël 3:28-30 Daarbovenop kregen de mannen ook nog eens promotie. Toch kon Nebukadrezar geen weerstand bieden aan de verzoeking – die blijkbaar onontkoombaar is – dat hij zich ging verbeelden dat hijzelf een god was. Hij kreeg een droom over een grote boom, waarvan de top tot in de hemel reikte. Daniël mocht de droom uitleggen. Hij zei in Daniël 4:20-22 *De boom die u gezien hebt – hij was groot en sterk geworden, zijn hoogte reikte tot aan de hemel en hij was te zien over heel de aarde, zijn loof was prachtig en zijn vruchten talrijk, er zat voedsel aan voor allen, de dieren van het veld verbleven eronder en de vogels in de lucht nestelden in zijn takken – dat bent u, o koning, u die groot en sterk bent geworden. Want uw grootheid is zo toegenomen dat zij reikt tot de hemel, en uw heerschappij reikt tot het einde van de aarde.* Daniël die op de een of andere manier sympathie voor de koning voelt, geeft hem ook nog een goede raad waarmee hij een noodlottig vonnis kan ontlopen. Daniël weet maar al te goed dat Zijn God geen goden naast Zich kan verdragen en ook geen mensen die zich als god gaan gedragen. Maar de koning gaat toch in de fout. Het gebeurt als hij vol trots – op een morgen dat de zon zijn stad in een bijzonder mooi licht zet – uitroept *‘is dit niet het Babel dat ik gebouwd heb.’* De koning verliest vervolgens zijn verstand door ingrijpen vanuit de hemel en komt zeven jaar vast gebonden te zitten aan een boomstronk. Daarna heeft hij zijn lesje wel geleerd, zo lijkt het. Hij erkent dat God koning is. Daniël 4:34,35 *Na verloop van die dagen sloeg ik, Nebukadnezar, mijn ogen op naar de hemel, want mijn verstand kwam in mij terug, en ik loofde de Allerhoogste en prees en verheerlijkte Hem Die eeuwig leeft. Zijn heerschappij is immers een eeuwige heerschappij, en Zijn Koninkrijk is van generatie op generatie. Al de bewoners van de aarde worden als niets geacht. Hij doet naar Zijn wil met de legermacht in de hemel en de bewoners van de aarde. Er is niemand die Zijn hand kan wegslaan of tegen Hem kan zeggen: Wat doet U?* Laat niemand zeggen dat God de mensen niet waarschuwt en dat niemand weet wat hem boven het hoofd hangt.

Nebukadrezar, de koning van Babel.

Belsazar – de zoon van Nebukadrezar – gaat in de fout.

Als het bij Belsazar – de man die uit de bekers liet drinken uit de tempel in Jeruzalem – misgaat op ditzelfde punt, is het de koningin-moeder die eraan herinnert dat zijn vader Nebukadrezar zich in zo’n geval door Daniël liet adviseren. Nebukadrezar is trouwens niet letterlijk Belsazars vader, maar vader in de zin van belangrijkste voorganger. De koningin-moeder voelde als geen ander dat het opnieuw op de

confrontatie met de God van Daniël aankwam. Die Belsazar liet de tempelbekers uit Jeruzalem volschenken en prees de goden van hout en steen en brons en goud. Daniël 5:4 *Zij dronken wijn en prezen hun goden van goud, zilver, koper, ijzer, hout en steen.* Dit is geen toeval. Belsazar zoekt gewoon de confrontatie met de God van Israël. Wie niet horen wil, moet dan ook maar voelen. In Jeremia 51 stelt de HEERE het grote contrast voor ogen tussen Hem en de goden van goud en hout. Hij is de Schepper en onderhouder van de wereld, terwijl de goden van goud en zilver stomme goden zijn, die niet eens kunnen denken of spreken. Jeremia 51:15-18 *Hij maakte de aarde door Zijn kracht, grondvestte de wereld door Zijn wijsheid en spande de hemel uit door Zijn inzicht. Als Hij Zijn stem laat klinken, is er gedruis van wateren aan de hemel. Hij doet dampen opstijgen van het einde van de aarde. Hij heeft bliksemflitsen bij de regen gemaakt. De wind brengt Hij uit Zijn schatkamers tevoorschijn. Ieder mens is dom geworden, zonder kennis, elke edelsmid is beschaamd over zijn beeld. Zijn gegoten beeld is immers bedrog: er zit in hen geen adem. Nietig zijn zij, bespottelijk werk, ten tijde van hun vergelding zullen zij vergaan.* Heel bijzonder is vervolgens de identificatie van God met Israël. Omgekeerd kunnen wij ons dit goed denken. Wie zou er niet bij deze God willen horen? Wie wil er nu niet Zijn volk zijn. In Psalm 147 horen we het uitzonderlijke van Israël. Psalm 147:19,20 *Hij maakt Jakob Zijn woorden bekend, Israël Zijn verordeningen en Zijn bepalingen. Zo heeft Hij voor geen enkel ander volk gedaan; die kennen Zijn bepalingen niet. Halleluja!* Maar ditmaal vereenzelvigde de HEERE Zich met Zijn volk Israël. De Schepper van hemel en aarde, is de God van Israël. De HEERE laat Zich er op voorstaan dat Israël zijn volk is. Jeremia 51:19 *Maar het Deel van Jakob is niet als zij, want Hij is de Formeerder van alles, en Israël is de stam die Zijn eigendom is, HEERE van de legermachten is Zijn Naam.* Dat is wel heel bijzonder, want wat stelt Israël op dat moment voor vergeleken met Babel? Helemaal niets. Ballingen zijn het met een verwoest land, waar nog wat arme mensen wat oogst bij elkaar schrapen. Jeruzalem ligt zwartgeblakerd aan de horizon. De tempel van de HEERE is verbrand. De muren van de stad afgebroken. Welke eer legt de HEERE in met dit volk? Op dat moment is er van een herstel nog niets te zien, maar de toekomst ziet er rooskleurig uit alleen al in die zin dat er voor Israël en Juda en Jeruzalem toekomst is. Die toekomst is er niet voor Babel. Dat wordt een puinheuvel die nooit meer wordt opgebouwd.

Zijn gegoten beeld is immers bedrog: er zit in hen geen adem.

Alle volkeren worden door de HEERE tegen Babel opgezet.

Babel, de hamer in Gods hand? Jeremia 51:20 *U bent voor Mij een strijdhamer, wapenrusting. Met u zal*

*Ik volken stukslaan, met u zal Ik koninkrijken te gronde richten. Wie is die u? Wie is de hamer in Gods hand? Vermoedelijk inderdaad Babel. Zo werden ze in ieder geval in Jeremia genoemd. Jeremia 50:23 *Hoe is de moker van heel de aarde afgehakt en stukgebroken! Hoe is Babel tot een verschrikking geworden onder de heidenvolken!* Ook uit Jeremia 51 is op te maken dat het nog steeds over dezelfde metafoor gaat toegepast op hetzelfde volk: Babel. Babel was de hamer in Gods hand, zoals Assur Gods stok was, waarmee Hij de volkeren – ook Israël – een gevoelige les gaf. In Jeremia 51 zet de HEERE het nog eens op een rijtje: Jeremia 51:20-23 *U bent voor Mij een strijdhamer, wapenrusting. Met u zal Ik volken stukslaan, met u zal Ik koninkrijken te gronde richten. Met u zal Ik het paard en zijn ruiter stukslaan, met u zal Ik de strijdswagen en zijn ruiter stukslaan. Met u zal Ik man en vrouw stukslaan, met u zal Ik oud en jong stukslaan, met u zal Ik jongen en meisje stukslaan. Met u zal Ik de herder en zijn kudde stukslaan, met u zal Ik de akkerbouwer en zijn juk ossen stukslaan, met u zal Ik landvoogden en machthebbers stukslaan.**

U bent voor Mij een strijdhamer. Met u zal Ik volken stukslaan.

Iemand zal zeggen: ‘Wat kan God aan Babel verwijten? Babel fungeerde toch als hamer van God?’ Datzelfde zou je kunnen zeggen van Assur, toch is God buitengewoon ontevreden over de rol die Assur speelde bij de ballingschap van Israël. Er was een rol voor Assur weggelegd in de pedagogie van God, zeker. Maar Assur voelde er totaal niet voor om dienstbaar te zijn aan de God van Israël. Integendeel, ze voelden zich zelf de Heer van de wereld, in hun hoogmoed hebben ze de God van Israël diep gegriefd. Jesaja 10:5-12 God is de woorden niet vergeten die Assur sprak voor de muren van Jeruzalem. Ze verbeeldden zich nogal wat in Assur. Dan heb je aan de HEERE, de God van Israël een hele slechte. Jesaja 37:8-20 Dit komt Assur duur te staan. Jesaja 10:15 *Zou een bijl zich beroemen tegen wie ermee hakt, of een zaag zich verheffen tegen wie hem trekt? Alsof een staf regeert over wie hem hanteert, alsof een stok opheft wie geen stuk hout is.* Datzelfde lot wacht Babel. Babels zonde was dat het zich niet als instrument in Gods hand gedroeg maar de HEERE verwierp. Jeremia 51:24-26 *Maar Ik zal aan Babel vergelden en aan al de inwoners van Chaldea al hun kwaad dat zij Sion aangedaan hebben – voor uw ogen – spreekt de HEERE. Zie, Ik zál u, berg die te gronde richt, spreekt de HEERE, u, die heel de aarde te gronde richt! Ik zal Mijn hand tegen u uitstrekken, Ik zal u van de rotsen afrollen en Ik zal u maken tot een berg die in brand staat. Zij zullen uit u geen steen halen voor een hoek of een steen voor fundamenten, want u zult eeuwige woestenijen worden, spreekt de HEERE.* God mobiliseert de hele omgeving tegen Babel. Genoemd worden de rijken van Ararat, Minni en Askenaz. Jeremia 51:27 *Hef een banier omhoog in het land, blaas de bazuin onder de heidenvolken, zet de heidenvolken in tegen de stad, roep tegen haar op de koninkrijken van Ararat, Minni en Askenaz. Stel tegen haar een legeroverste aan, laat paarden oprukken als ruige treksprinkhanen.* Het zou – met Ararat, Minni en Askenaz – gaan om de hoogvlakte waar de Eufraat en de Tigris ontstaan, de landen tussen de Zwarte en de Kaspische Zee. Het zijn dus niet alleen de

Meden, maar alle buurvolken die op een gegeven moment genoeg hebben van de overheersing door Babel en die hun kans schoon zien de macht om te keren. Jeremia 51:28,29 *Zet de heidenvolken tegen haar in, de koningen van Medië, zijn landvoogden en al zijn machthebbers, ja, heel het land van zijn heerschappij. Dan zal het land beven en pijn lijden, want de gedachten van de HEERE tegen Babel staan vast, om van het land van Babel een woestijn te maken, zodat er geen inwoner meer is.* Het schijnt Herodotus te zijn een Grieks geschiedschrijver die op de proppen kwam met de aanval op Babel via de drooggelegde bedding van de Eufraat. Zijn versie komt toch opvallend dicht in de buurt van de Bijbelse beschrijving. Ook in dit Bijbelgedeelte is sprake van bruggen die al zijn genomen, forten die in brand staan en dat de sluitboom van de stadspoort verbrijzeld is. Ben je eenmaal – via de rivier – in de stad dan zijn alle verdedigingswerken zoals poorten en forten een lachertje. Het kan dan heel snel gaan. Jeremia 51:30-33 *De helden van Babel houden op met strijden, zij blijven in de bergvestingen zitten. Hun macht is opgedroogd, zij zijn als vrouwen geworden. Men heeft zijn woningen in brand gestoken, zijn grendels zijn stukgebroken. De ene ijlbode rent de andere ijlbode tegemoet, de ene boodschapper rent de andere boodschapper tegemoet, om de koning van Babel bekend te maken dat zijn stad van alle kanten wordt ingenomen, dat de doorwaadbare plaatsen zijn bezet, dat ze de rietvelden met vuur hebben verbrand en dat de strijdbare mannen door schrik overmand zijn.*

Hij maakte de aarde door Zijn kracht, grondvestte de wereld door Zijn wijsheid en spande de hemel uit door Zijn inzicht.

Achter de macht van de wereldleider die opstaat tegen God zit een geestelijke macht.

Nebukadrezar wordt opgevoerd, terwijl hij in de tijd van de machtsovername al lang van het toneel verdwenen is. Maar hij is wel verantwoordelijk voor de ballingschap van Juda en Jeruzalem en de verwoesting van de stad en de tempel, het uithongeren van de bevolking en al het geweld waarmee hij de stad tot overgave dwong. Hij wordt wel als de geestelijke vader gezien van de macht van Babel. Men is de houding van Nebukadrezar niet vergeten; Een niets en niemand ontziende usurpator. Het volk van Juda beklagt zich over het brute geweld wat ze van de kant van Nebukadrezar hebben ondergaan. Jeremia 51:34,35 *Nebukadrezar, de koning van Babel, heeft mij verslonden, heeft mij verpletterd, hij heeft mij neergezet als een leeg vat. Hij heeft mij verzwolgen als een zeemonster, hij heeft zijn buik gevuld met mijn lekkernijen, hij heeft mij weggespoeld.* Achter de koning van Babel dringt een geestelijke macht naar voren, die in de Bijbel ook wel draak genoemd wordt of duivel of satan. Openbaring 12:9 *En de grote draak werd neergeworpen, namelijk de oude slang, die duivel en satan genoemd wordt, die de hele wereld misleidt. Hij werd neergeworpen op de aarde en zijn engelen werden met hem neergeworpen.* In het boek Openbaring worden we ons er meer van bewust dat er achter de zichtbare machten – zoals regeringsleiders – onzichtbare machten van het kwaad schuilgaan. Zoals bijvoorbeeld in Openbaring 13:2 *En het beest dat ik zag, leek op een panter, en zijn poten waren als die van een beer, en*

zijn muil was als de muil van een leeuw. En de draak gaf hem zijn kracht, zijn troon en grote macht. Achter het beest – de wereldleider – zit nog een beest namelijk *de draak*, of beter gezegd *de duivel*. Nu we het toch over Openbaring hebben, in dat boek komt met het eindoordeel Babel opnieuw in beeld. Ditmaal moeten we het vermoedelijk los zien van de locatie tussen de rivieren de Eufraat en de Tigris, omdat van dat Babel alleen nog een puinhoop bestaat. Babel is door zijn geschiedenis van opstand tegen de Allerhoogste God een metafoor geworden van de machten die zich tegen God verzetten. Vergeet de *torenbouw van Babel* niet, iets wat een directe opstand was tegen de Allerhoogste God. Genesis 11:1-9 In het boek Openbaring staat Babel voor alles wat aan groothedswaan herinnert al moeten we niet vergeten dat de ontwikkeling van dat land ook tot grote hoogte is gestuwd in rijkdom, handel, cultuur maar ook in zonde en ongerechtigheid en afval van God. In Openbaring worden de gelovigen opgeroepen uit de stad weg te vluchten. Openbaring 18:4,5 *En ik hoorde een andere stem uit de hemel zeggen: Ga uit haar weg, Mijn volk, opdat u geen deelhebt aan haar zonden, en opdat u niet van haar plagen zult ontvangen. Want haar zonden hebben zich opgestapeld tot aan de hemel, en God herinnerde Zich haar ongerechtigheden.* Dat laatste is zo sterk aanwezig, dat Babel vereenzelvigd wordt met een hoer die – zoals dat bij prostituees het geval is – alles wil doen voor geld. En dan hebben we het nog niet over de openlijke haat tegen de gelovige christenen. Openbaringen 17:3-6 *En in de geest bracht hij mij weg naar een woestijn. En ik zag een vrouw zitten op een scharlakenrood beest, dat vol van godslasterlijke namen was, met zeven koppen en tien hoorns. En de vrouw was bekleed met purper en scharlaken, en getooid met goud, edelgesteente en parels, en zij had een gouden drinkbeker in haar hand, vol van gruwelen en van onreinheid van haar hoererij. En op haar voorhoofd stond een naam geschreven: Geheimenis, het grote Babylon, de moeder van de hoeren en van de gruwelen van de aarde. En ik zag dat de vrouw dronken was van het bloed van de heiligen, en van het bloed van de getuigen van Jezus. En ik was bovenmate verwonderd toen ik haar zag.* Het getal dat hiervoor staat is het getal 666. Het lijkt heel wat. De 6 grenst aan het absolute, maar het is geen 7. Het is de mens en de duivel in optima forma in zijn opstand tegen de God van de Bijbel en de gelovigen. Het kwaad en de wereldleider en de mens die zich daaraan overgeeft, moet eerst zijn ultieme en wereldwijde toppunt bereiken voordat het gestort wordt in de diepe kuil van de hel waar het nooit meer uitkomt. Openbaring 18:1,2 Hierna zag ik een andere engel neerdalen uit de hemel. Hij had grote macht, en de aarde werd verlicht door zijn heerlijkheid. En hij riep uit met krachtige stem: Zij is gevallen, zij is gevallen, het grote Babylon, en een woonplaats van demonen geworden, een schuilplaats voor allerlei onreine geesten en een schuilplaats voor allerlei onreine en weerzinwekkende vogels.

Joris en de draak

Achter het oordeel over Babel gaat het laatste oordeel schuil.

Dat oordeel over Babel wordt voorvoeld in Jeremia 51:36 *Daarom, zo zegt de HEERE: Zie, Ik ga uw rechtszaak voeren en Ik zal zeker wraak voor u nemen.* Opnieuw is er die link met de wijze waarop Babel

zal worden ingenomen, namelijk via de drooggelegde rivier de Eufraat. Jeremia 51:36,37 *Ik zal zijn zee droogleggen en zijn bron doen opdrogen. Babel zal worden tot steenhopen, een verblijfplaats van jakhalzen, een verschrikking en aanfluiting, zodat er geen inwoner meer is.* Ook is er weer die opmerkelijke metafoor van het wijndrinken. Aanvankelijk denk je dat het gaat om het vonnis en de onontkoombare situatie van dwang om de beker leeg te drinken als symbool van een allesvernietigend oordeel. Maar er is nog iets. Wijn maakt ook overmoedig en doet mensen dingen wagen die boven hun vermogen gaat. Het loopt lang niet altijd goed af. Uiteindelijk verliest de wijndrinker het contact met de werkelijkheid en eindigt hij in de goot. De suggestie is dat God het grote ego van de wereldleider en de grootse ontwikkelingen op cultureel en financieel gebied nog een extra zetje in de rug geeft zodat ze over de kop vliegen. De metafoor is in dit geval *de wijn* die mensen benevelt en het contact met de reële situatie laat verliezen. Datzelfde voel je in Jeremia 51:39,40 *Als zij verhit zijn, zal ik hun drank voorzetten; ik zal hen dronken maken, zodat zij opspringen van schrik. Maar zij zullen een eeuwige slaap slapen, zij zullen niet ontwaken, spreekt de HEERE. Ik zal hen afvoeren als lammeren ter slachting, als rammen met bokken.* Ook in het boek Openbaring zien we een vergelijkbare ontwikkeling in Babel, een ontwikkeling die door de HEERE een handje wordt geholpen in die zin dat ze fataal wordt voor het land en het volk. Openbaring 18:6-8 *Schenk in de drinkbeker waarin zij voor anderen ingeschonken heeft, voor haar het dubbele in. Overeenkomstig de maat waarin zij zichzelf heeft verheerlijkt en losbandig heeft geleefd, geef haar naar die maat pijniging en rouw. Want in haar hart zegt zij: Ik zit als een koningin en ben geen weduwe en ik zal zeker geen rouw zien. Daarom zullen op één dag haar plagen komen: dood, rouw en honger, en met vuur zal zij verbrand worden, want sterk is de Heere God, Die haar oordeelt.*

Schenk in de drinkbeker waarin zij voor anderen ingeschonken heeft, voor haar het dubbele in.

Als het einde komt over Babel is de hele wereld verbijsterd. Niemand had dit feitelijk verwacht. Ook dat zien we bij het toenmalige en het toekomstige Babel. Jeremia 51:41-44 *Hoe is Sesach veroverd, de roem van heel de aarde ingenomen! Hoe is Babel tot een verschrikking geworden onder de volken! De zee is tegen Babel opgerezen, met een menigte van zijn golven is het bedekt. Zijn steden zijn tot een woestijn geworden, een dor land, een wildernis, een land waarin niemand woont en waar geen mensenkind doorheen trekt. Ik zal Bel in Babel straffen, ik zal wat hij verzwolgen heeft, uit zijn muil halen. De heidenvolken zullen niet meer naar hem toestromen. Zelfs de muur van Babel is gevallen!* Ook bij het toekomstige oordeel over Babel zal de hele wereld verrast zijn. Niemand had dit feitelijk verwacht. De macht van Babel leek onoverwinnelijk. Openbaring 18:9-11 *En de koningen van de aarde die hoererijs met haar bedreven hebben en losbandig geleefd hebben, zullen huilen en rouw over haar bedrijven, wanneer zij de rook van haar verbranding zullen zien. Zij blijven van verre staan uit vrees voor haar pijniging en*

zeggen: Wee, wee de grote stad Babylon, de sterke stad, want in één uur is uw oordeel gekomen. En de kooplieden van de aarde zullen over haar huilen en treuren, omdat niemand hun waren meer koopt.

Naast Babel als stad en Nebukadrezar als koning en de draak als geestelijke macht, is er nog de god Bel, die door de HEERE wordt aangepakt. Jeremia 51:44 Ik zal Bel in Babel straffen, Ik zal wat hij verzwolgen heeft, uit zijn muil halen. De heidenvolken zullen niet meer naar hem toestromen. Zelfs de muur van Babel is gevallen!

Babel zal worden tot steenhopen, een verblijfplaats van jakhalzen, een verschrikking en aanfluiting, zodat er geen inwoner meer is.

De HEERE roept Zijn volk op om te vluchten uit Babel.

Blijkbaar is dat mogelijk op een bepaald moment. Volgens de HEERE doen de ballingen er verstandig aan niet te wachten tot de hel losbreekt. Jeremia 51:45 *Ga weg uit zijn midden, Mijn volk, laat ieder zijn leven redden vanwege de brandende toorn van de HEERE.* Toch kun je je hier wel iets bij voorstellen. Wat is het goede moment om terug te gaan naar Jeruzalem? Families zullen er met elkaar over gesproken hebben. Vrienden hebben elkaar opgezocht. Wie gaat er mee? Wie blijft achter? Hoe zit het met de ouderen en de zwangeren en de mensen met de kleine kinderen? Niemand staat vermoedelijk erg te springen om te vertrekken. Hoewel het 'balling zijn' nu niet direct iets is wat mensen zullen omarmen, wanneer je het eenmaal bent, dan leert een mens ook te leven met zijn omstandigheden en dan went de situatie ook wel weer een beetje. Die mensen hebben een bestaan opgebouwd en dat zouden ze allemaal achter moeten laten, maar de waarschuwing liegt er niet om. Wanneer er een wisseling van de wacht komt kan het heel onrustig worden in Babel om niet te zeggen gevaarlijk. Maar zou dit dan morgen of overmorgen al gebeuren? Wat men meemaakt tegen het einde van Babels hegemonie is een snelle wisseling van de koningen. De ene koning was er nog niet of hij werd gedood door iemand die zijn plaats innam. Evil Merodach kwam in 562 v Chr. aan de macht. Hij werd vermoord door zijn zwager Nergal Sarezar die hem in 560 v Chr. opvolgde als koning van Babel. Toen deze stierf in 556 v Chr. werd Labasi-Marduk koning. Deze kreeg te maken met een zogenaamde tegenkoning in de persoon van Nabonidus aan wie hij na 9 maand zijn kroon en zijn leven verloor. De zoon van deze Nabonidus was koning Belsazar in de tijd van de machtsovername door Medië/Perzië. Het is een vrij gewelddadige en onrustige situatie waarbij het geweld in de top vermoedelijk tot de onderste regionen van de samenleving voelbaar was. Zo gaat dat meestal. Jeremia 51:46 *Anders zal uw hart week worden en zult u bevreesd worden door het bericht dat in het land gehoord zal worden. Want er zal een bericht komen in het ene jaar en daarna een bericht in een ander jaar, en geweld in het land, heerser tegen heerser.* Wat moet je als mens met al die toestanden? Moet je gaan of juist blijven? Later kan soms te laat zijn. God zegt dat ze er verstandig aan zouden doen om te vluchten, omdat de machtsovername dichtbij is en Gods voornemen vaststaat om

Babel en zijn goden pijn te doen. Jeremia 51:47 *Daarom zie, er komen dagen dat Ik de beelden van Babel zal straffen. Heel zijn land zal beschaamd worden, en in zijn midden zullen al zijn gesneuvelden liggen.* De mensen en de volken mogen dan schrikken van de plotselinge val van het grote Babel. In de hemel en op de aarde – bij Gods volk – breekt er een gejubel uit als de grote boom krakend ter aarde stort. Jeremia 51:48 *Hemel en aarde en al wat daarin is, zullen juichen over Babel, want vanuit het noorden zullen de verwoesters eropaf komen, spreekt de HEERE.* Voor de Joden die uit Babel en Assur – ook dat gebied was in Babels macht – naar huis vluchten zal het een bange tijd zijn. Op een gegeven moment kunnen ze niet terug, maar wat voor hen ligt is ook weinig aantrekkelijk. Sommigen van hen hebben Jeruzalem misschien wel zien branden op het moment dat ze in ballingschap werden gevoerd. Anderen hebben het van horen zeggen. Jeruzalem ligt plat. De tempel is verbrand. Hoe moeten deze mensen een bestaan opbouwen als ze hun God niet hadden. God komt niet alleen met Zijn oordeel over Babel, maar ook met bevrijding voor Zijn volk Israël en Juda. De nadruk ligt evenwel op het vonnis dat God zal voltrekken aan Zijn tegenstander Babel. Jeremia 51:49,50 *Zoals Babel geweest is tot een val voor de dodelijk gewonden van Israël, zo zullen in Babel de dodelijk gewonden van heel de aarde vallen. U die ontkomen bent aan het zwaard, ga op weg, blijf niet staan. Denk vanuit verre landen aan de HEERE, laat de gedachte aan Jeruzalem opkomen in uw hart.*

Denk vanuit verre landen aan de HEERE, laat de gedachte aan Jeruzalem opkomen in uw hart.

Noem de naam van de HEERE en richt je gedachten enkel op Jeruzalem.

Het Joodse volk stond lange tijd met de rug naar Babel, maar nu staan ze met hun gezicht naar Jeruzalem. Ze schamen zich. Ze voelen zich diep vernederd door Babel. Niet alleen heeft Babel hun in hun volksbestaan bedreigd, maar ook hun God en Zijn tempel zwaar beschadigd. God moedigt hen aan om toch vooral de HEERE in hun gedachten te hebben en die gedachten te richten op de toekomst, op Jeruzalem. God wil dat ze hun gedachten concentreren op hun geloof en de beloften van God. Ze moeten hun hoofd vullen met positieve en niet met negatieve energie. Jeremia 51:50,51 *U die ontkomen bent aan het zwaard, ga op weg, blijf niet staan. Denk vanuit verre landen aan de HEERE, laat de gedachte aan Jeruzalem opkomen in uw hart. Zeg dan maar: Wij zijn beschaamd geworden, want wij hebben smaad gehoord, het schaamrood heeft ons gezicht bedekt, want vreemden zijn gekomen op de heilige plaatsen van het huis van de HEERE.* Het eerste wat ze van Gods woorden zullen merken is Gods oordeel over Babel oftewel de overname van Babel door Medië/Perzië. Jeremia 51:53 *Daarom zie, er komen dagen, spreekt de HEERE, dat Ik zijn beelden zal straffen, en de dodelijk gewonden zullen kermen in heel zijn land. Al klom Babel op naar de hemel, en al versterkte het de hoogte van zijn vesting, toch zullen van Mij uit verwoesters erover komen, spreekt de HEERE.* Ze mogen er op vertrouwen dat de rest

volgt; de rest van de wederopbouw van Jeruzalem en de tempel en Gods wonen te midden van Zijn volk en de eenheid van Juda en Israël en het Nieuwe Verbond. De focus van Jeremia 30 en 31 ligt op de redding van Gods volk door het nieuwe verbond. De focus van Jeremia 51 ligt op het oordeel en de verwoesting van Babel. De voltrekking van het vonnis kan vragen hebben opgeroepen. Wat wij nu weten is dat de machtsovername door Medië en Perzië zonder veel bloedvergieten plaatsgreep. De feitelijk afbraak van Babel kwam – volgens de insiders – pas tegen het eind van de 5de eeuw v Chr. Bij een opstand van Babel werden de tempels en de muren in de brand gestoken en neergehaald. Het feit dat er van Babel op dit moment niet veel meer over is dan een puinheuvel geeft wel aan hoe serieus God Zijn werk opvat, maar het kan qua tijd nog best een tijd geduurd hebben, voordat het vonnis zijn beslag kreeg op een wijze die doet herinneren aan deze woorden van God via Zijn profeet Jeremia. In de tijd van Alexander de Grote – de Griekse wereldheerser rondom 300 v Chr. – is er een plan geweest om Babel opnieuw te herbouwen, maar hij stierf jong. Het bericht zou in ieder geval aanduiden dat er van Babel in die tijd al niet veel meer over was van de oude glorie. De stad is gaandeweg met de grond gelijk gemaakt. In het volgende deel van Jeremia wordt het vonnis voltrokken. Jeremia 51:54-58 *Hoor, geschreeuw vanuit Babel, een grote ramp vanuit het land van de Chaldeeën. Want de HEERE is Babel aan het verwoesten en Hij zal het grote geluid eruit doen vergaan; want hun golven zullen bruisen als machtige wateren, hun gebruis zal klinken. Want de verwoester zal erover komen, over Babel, en zijn helden zullen gevangen worden genomen, hun bogen zijn verbroken, want de HEERE is een God van vergeldingen, Hij zal het hem zeker vergelden. Ik zal zijn vorsten, zijn wijzen, zijn landvoogden, zijn machthebbers en zijn helden dronken maken, en zij zullen een eeuwige slaap slapen en niet ontwaken, spreekt de Koning, van Wie de Naam HEERE van de legermachten is. Zo zegt de HEERE van de legermachten: De brede muur van Babel zal zeker geslecht worden, en zijn hoge poorten zullen met vuur aangestoken worden. Zo hebben de volken zich voor niets moe gemaakt, de natiën voor vuur – en zij zijn afgemat. Babel zal vallen.*

De brede muur van Babel zal zeker geslecht worden, en zijn hoge poorten zullen met vuur aangestoken worden.

De profetieën over Babel staan helemaal achteraan in het boek van Jeremia. Dat wil echter niet zeggen dat God gewacht heeft tot het laatst om de profetieën tegen de volken bekend te maken via Zijn profeet. Vriend en vijand zijn het er over eens dat de profetieën over de volken uit allerlei perioden van het werkzame leven van Jeremia kunnen komen. Ook denken de insiders zeker te weten dat de profetieën tegen de volken samengevoegd en gebundeld zijn. Het zou zomaar kunnen. Toch is ons een historisch gegeven overgeleverd aan het eind van de profetieën dat ons houvast geeft over het feit dat er profetieën tegen de volken en tegen Babel in omloop waren. Dat moment kunnen we redelijk dicht naderen aangezien het om het vierde jaar van koning Zedekia zou gaan. Jeremia 51:59 *Het woord dat de*

profeet Jeremia als opdracht gaf aan Seraja, de zoon van Neria, de zoon van Machseja, toen deze vanwege Zedekia, de koning van Juda, naar Babel ging, in het vierde jaar van zijn regering. Seraja nu was kwartiermeester. We weten dat Zedekia koning werd in 597 v Chr. Vier jaar later is het dus 593 v Chr. We wisten al van profetieën tegen de volken sinds Jeremia 25. Dat speelt volgens de eerste zin van Jeremia 25 ook in het vierde jaar van een koning, maar in dit geval zou het om koning Jojakim gaan, de zoon van Josia. We zitten op dat moment in de buurt van 606 v Chr. In dat hoofdstuk ontvangt Jeremia van God een beker met wijn. Deze beker moet hij te drinken geven aan de leiders van allerlei volken. Het is de beker van Gods toorn. God gaat de buurvölker vonnissen. Babel sluit de rij van volken af. We hebben bij de behandeling van Jeremia 25 ons afgevraagd of Jeremia zich ook van deze opdracht zou kwijten en hoe hij dat dan zou doen? Zou hij echt naar de koningen van Moab en Edom en Ammon en Egypte en Babel enz. gaan met een beker wijn en de poging die vorsten tot drinken te bewegen. Jeremia zou Jeremia niet zou of hij zou mogelijkheden bekijken om de boodschap toch op de bestemde plek te krijgen. In Jeremia 51 krijgen we een inkijkje hoe dit bijvoorbeeld met Babel is gebeurd. Seraja moet toch als kwartiermaker naar Babel. Hij wil misschien wel de opdracht van Jeremia uitvoeren. Seraja is waarschijnlijk een broer van Baruch, want zijn vader en zijn opa hebben dezelfde naam, Machseja. Jeremia 32:11,12 *Ik nam de koopbrief, die volgens het gebod en de verordeningen verzegeld was, en de opengelaten brief, en gaf de koopbrief aan Baruch, de zoon van Neria, de zoon van Machseja, voor de ogen van Hanameël, de zoon van mijn oom, voor de ogen van de getuigen die de koopbrief hadden ondertekend, en voor de ogen van alle Judeeërs die op het binnenplein van de wacht zaten.* Seraja was Jeremia in ieder geval – net als zijn broer – goed gezind. Daar zou het niet aan liggen. Jeremia voelt zich vrij om Seraja een opdracht mee te geven als hij toch in Babel is om een hotel te regelen voor koning Zedekia. Waarschijnlijk is Seraja daar om belastinggeld af te dragen; het goud en zilver dat zij als vazalstaat jaarlijks moeten afdragen aan Babel. Voor het gemak had Jeremia zijn profetie opgeschreven voor Seraja. Jeremia 51:60 *En Jeremia schreef al het onheil dat over Babel zou komen op een boekrol, al deze woorden die geschreven zijn tegen Babel.* Het is niet helemaal duidelijk of Seraja de boekrol hardop moet voorlezen of zelfs moet proberen om Nebukadrezar onder ogen te komen met deze papieren. Wat wij uit de tekst kunnen opmaken is dat hij niet meer hoefde te doen dan de stad te verkennen om vervolgens het boek ergens hardop voor te lezen. Jeremia 51:61,62 *En Jeremia zei tegen Seraja: Zodra u in Babel komt, zult u het bezien en al deze woorden voorlezen, en zeggen: HEERE, U hebt Zelf over deze plaats gesproken dat U hem zult uitroeien, zodat er geen inwoner meer in is, van mens tot dier, maar dat hij zal worden tot eeuwige woestenijen.* Het blijft overigens niet bij voorlezen alleen. Er komt ook nog *een profetische handeling* die Seraja namens de HEERE en Jeremia moet uitvoeren. Hij moet na het voorlezen van de boekrol, de boekrol samenbinden met een zware steen en dat pakketje in de Eufraat gooien.

Zodra u het voorlezen van deze boekrol beëindigt, dat u daaraan een steen zult binden en hem midden in de Eufraat zult werpen.

Jeremia 52:63 *Dan zal het gebeuren, zodra u het voorlezen van deze boekrol beëindigt, dat u daaraan een steen zult binden en hem midden in de Eufraat zult werpen.* Zoals de boekrol met de profetieën over het oordeel over Babel zinkt in de Eufraat, zo zal ook Babel verzinken om nooit meer boven te komen. De boodschap is helder. Hij moet het er hardop bij zeggen: “Zo zal Babel verzinken en nooit meer bovenkomen. Door het onheil dat ik, de HEER, over Babel breng zal het ten onder gaan.” We lezen het in Jeremia 51:64 *Dan moet u zeggen: Zo zal Babel wegzinken en niet meer boven komen, vanwege het onheil dat Ik erover zal brengen. En zij zullen afgemat zijn.* Ook deze profetie lijkt een voorzegging over het laatste oordeel in te houden. Openbaring 18:21 *En een sterke engel hief een steen op als een grote molensteen, en wierp die in de zee, en zei: Zó zal Babylon, de grote stad, met geweld neergeworpen worden, en het zal nooit meer gevonden worden.* Hoewel we nog een 52ste hoofdstuk krijgen, wordt het boek Jeremia met de profetieën van Jeremia hier feitelijk afgesloten. Jeremia 52:64 *Tot zover de woorden van Jeremia.*

Tot zover de woorden van Jeremia.

